

Monumentnummer*: 530904

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijkmonument
Inschrijving register* 16 mei 2014
Kadaster deel/nr 82679/80

Woonplaats*	Gemeente*	Provincie*		
Velsen-Noord	Velsen	Noord-Holland		
Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Velsen	C			2352

Omschrijving**

Inleiding

VENTILATIEGEBOUW van de Velsertunnel gelegen op de noordoever van het Noordzeekanaal, deel uitmakend van het complex Ventilatiegebouwen aan weerszijden van het Noordzeekanaal.

Het ventilatiegebouw werd ontworpen door het bureau van architect D. Roosenburg (1887-1962). Roosenburg was sinds 1941 als esthetisch adviseur bij de bouw van de Velsertunnel betrokken. Het ontwerp kwam van 1952 tot 1957 tot stand in nauwe samenwerking met ir. A. Eggink van de Directie Tunnelbouw Velsen die na de oorlog opging in de Directie Sluizen en Stuwen van Rijkswaterstaat. Bij het ontwerp koos Roosenburg er bewust voor om iedere ondergrondse ventilatieschacht boven de grond in een afzonderlijke schoorsteen te laten uitmonden. Hierdoor ontstond een karakteristiek rank silhouet met 8 schoorstenen. Het ventilatiegebouw is iets terugliggend van de waterkant gesitueerd boven de snelweg onder het Noordzeekanaal door. Het gebouw is georiënteerd op het grotendeels identieke ventilatiegebouw aan de zuidzijde van het kanaal. Zowel vanaf het Noordzeekanaal als vanaf de snelweg is het ventilatiegebouw door de hoge schoorstenen zeer prominent aanwezig en bepalend voor de plek.

Omschrijving

Het op de noordoever gelegen VENTILATIEGEBOUW bestaat uit een eenlaags bouwdeel onder een plat dak met T-vormige plattegrond. Onder de grond bevinden zich nog 5 kelderverdiepingen waarvan de onderste bouwlaag zich bevindt ter hoogte van de rijvloer van de Velsertunnel op 17,5 m onder NAP. De meest in het oog springende elementen van het ventilatiegebouw zijn de 8 karakteristieke hoge schoorstenen. De 4 hoogste schoorstenen van elk 30 m hoog zijn twee aan twee gesitueerd aan de oostelijke en

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

westelijke zijde van het ventilatiegebouw. Deze schoorstenen zorgen voor de luchtafvoer in de Velsertunnel. In het midden van het ventilatiegebouw zijn achter elkaar in noord-zuid richting de andere 4 schoorstenen geplaatst. Deze schoorstenen zijn elk 15 m hoog en zorgen voor de luchtaanvoer in de tunnel. Ter hoogte van het maaiveld zijn in de schoorstenen de ventilatoren geplaatst. Onder het maaiveld gaan de schoorstenen over in betonnen ventilatieschachten. De schoorstenen zijn samengesteld uit ronde geprefabriceerde betonnen schijven en een bakstenen schil. Om het onderhoud gemakkelijk te maken en de kosten te beperken is er voor gekozen om de schoorstenen te bekleden met gemeleerde geglazuurde bakstenen. De gecanneleerde tienhoekige vorm met zijdes van 1 m komt voort uit een eerder ontwerp waarbij men er vanuit ging dat de schoorstenen geheel in beton uitgevoerd zouden worden. Iedere schoorsteen eindigt in een naar boven toe wijder uitlopende schoorsteenkop. Deze schoorsteenkoppen zijn elk rondom voorzien van 50 openingen die omlijst worden door een witte geprefabriceerde betonnen vierkante rand. Een betonnen plaat dekt de schoorsteen aan de bovenzijde af. Op maaiveldniveau bevindt zich tussen de schoorstenen de eenlaags ventilatorenhal die ervoor zorgt dat de ter hoogte van het maaiveld opgestelde ventilatoren beschermt bereikbaar zijn. De ventilatorenhal is gebouwd op een t-vormige plattegrond en heeft een plat dak met overstek. Aan de zuidzijde zijn tegen de lange kant van de ventilatorenhal twee langwerpige eenlaags bouwvolumen met plat dak geplaatst die iets lager zijn dan de ventilatorenhal. Het bovengrondse deel van het ventilatorgebouw is voorzien van een betonskelet. De gevels van de ventilatorenhal zijn samengesteld uit gestapelde langwerpige betonnen raampanelen. De overige gevels zijn gemetseld in dezelfde gemeleerde geglazuurde baksteen als de schoorstenen en rondom voorzien van grote vierruits vensters. Het gebouw is afgedekt met betonnen dakplaten. De ondergrondse delen van het ventilatiegebouw zijn uitgevoerd in gewapend beton. In de ondergrondse bouwlagen zijn facilitaire ruimtes ondergebracht. De bouwlagen zijn met elkaar verbonden middels diverse stalen trappen en een lift.

De Velsertunnel met de rijbanen en de ventilatiekanalen, valt niet onder de bescherming. De bescherming betreft enkel de ventilatiegebouwen met schoorstenen en de ventilatieschachten tot aan de aansluiting met de autotunnel.

Waardering

Het VENTILATIEGEBOUW van de Velsertunnel op de noordoever van het Noordzeekanaal is van algemeen belang als essentieel toonbeeld van de vroege Wederopbouw vanaf 1940 vanwege:

- De cultuurhistorische waarde als uitdrukking van de naoorlogse ontwikkeling van het al maar toenemende gemotoriseerde wegverkeer en de noodzaak om voor dit wegverkeer een nieuwe en veilige infrastructuur aan te leggen. Het ventilatiegebouw heeft tevens cultuurhistorisch belang wegens de innovatieve waarde van het bouwproces van dit ventilatiegebouw door de toepassing van geprefabriceerde betonnen elementen.
- De architectuurhistorische waarde vanwege de hoogwaardige esthetische kwaliteit van het ontwerp van dit civieltechnische bouwwerk. Hierdoor geldt het ventilatiegebouw als toonbeeld van de manier waarop in de periode van de wederopbouw utiliteitsbouw verheven werd tot bouwkunst.
- De situationele waarde vanwege zowel de visuele en functionele relatie met het ventilatiegebouw op de zuidoever. Het ventilatiegebouw heeft tevens situationele waarde vanwege de beeldbepalende ligging langs het Noordzeekanaal en boven de snelweg onder het Noordzeekanaal door. Hierdoor vormt het ventilatiegebouw een markeringspunt in het landschap.
- De gaafheid van het exterieur.
- De typologische en functionele zeldzaamheid want Nederland telt slechts een beperkt aantal ventilatiegebouwen.

---

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Hoofdcategorie

Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Industrie

Functie

Ventilatietoren